

364. Nagybajom, Szöszele
(KÖH 70039)

(Somogy megye) R, B

Helyi lakos bejelentést tett a község határában talált régészeti lelőhelyekről. 2009. április 8-án felkerestük a bejelentőt, és vele közösen az előkerülési helyeket.

A nagy kiterjedésű lelőhelyen sok őskori kerámiatöredéket gyűjtöttünk (lengyeli, Balaton-Lasinja?, Baden? Somogyár-Vinkovci, Kisapostag? és urnamezős kultúra).

Munkatársak: Varga Máté, Nyári Zsolt és Cserép Tamás.

NÉMETH PÉTER GERGELY

365. Nagybörzsöny, Gőr-hegy
(KÖH 10756)

(Pest megye) B

A jelentést lásd a kötet 116. oldalán!

MIKLÓS ZSUZSA

366. Nagyharsány, Kopáralja-dűlő
(KÖH 20398)

(Baranya megye) Ró

A Nagyharsány–Villány közti vízelvezető árok és áteresztő kotrásánál végeztem 2009 szeptemberben régészeti szakfelügyeletet. Az út É-i oldalánál a már meglévő vízelvezető árok tisztítását, kotrását végezték. A munkálatok nagyjából a korábbi árok nyomvonalát követték, ill. néhány helyen mélyítették is. Az áteresztő É-i és D-i felénél régészeti jelenségek látszódtak az árok aljában és metszetében. Az É-i oldalán, az áteresztőtől mintegy 30 m-re egy, az alján római téglákkal kirakott kemence keresztmetszete látszott az oldalfalban és egy gödör az árok aljában. Az árok aljától mintegy 1,5 m magasságban egy kerámiás, téglás réteg rajzolódott ki végig az árokban, ami valószínűleg az egykori római szint lehetett.

Az áteresztő D-i oldalánál az áteresztőtől mintegy 5 m-re egy nagyobb méretű kemence faltját figyeltük meg és tártuk fel. A kemencének csak a földbe mélyített része maradt meg. A kemence fala mentén a talaj vastag (kb. 40 cm széles) sávban vörösre átégett, amely nagy hőmérsékletre, azaz feltehetőleg fém vagy üveg olvasztására utal. A metszetal nyesekekor középen megtaláltuk az egykori rostélyt alátámasztó oszlopot, melyet teljesen kibontani nem tudtunk. A kemencének az árokba eső részének betöltésében rostélymaradványokat nem találtunk, ugyanakkor az egykori rostélynak a kemence falából sugárirányban, a középső tartóoszlop felé kiinduló maradványait meg tudtuk figyelni. A kemence rostély feletti része a korábbi földmunkák során már megsemmisült.

A kemence és a tüzelőnyílás oldalfalát habarcsréteggel burkolták, ugyanakkor a kemence tüzelőnyílással szemben lévő oldalát zöldes, igen kemény, belül lyukacsos olvadékréteg borította, melyet a kemence aljának nagyobb részén még annak használói feltörtek.

Ez arra is utalhat, hogy a kemencéből az olvadékot a tüzelőnyílással szembeni oldalon keresztül emelték ki. A tüzelőnyílás oldalát téglából épített fal erősítette meg. Egy helyen a tüzelőnyílást átvágtuk, lemélyítettük, amiből látszott, hogy a kemence alját több rétegben is megújították. A betöltésben néhány olvasztótégely-töredék ill. a kemence falának omladékából származó nagy mennyiségű római kori tegula töredéke és tapasztások is előkerültek. Kerámiát nem találtunk. A kemence előterében a hamuzógödört a törmelékek miatt nem állt módunkban megkeresni, ill. valószínűleg lejjebb volt, mint amit a földmunkával érintettek.

Mivel a nagyharsányi villa a leírt területtől mintegy 400 m-re volt, feltételezhetjük, hogy az itt talált kemencék hozzá tartoztak.

GÁTI CSILLA

367. Nagyigmánd, Kettes-dűlő

(Komárom–Esztergom megye) B, Ró

2009. október 21. és november 17. valamint december 3–7. között elvégeztük a tervezett szélérőműpark területére eső lelőhelyeken a megelőző feltárást.

Kettes-dűlő I. (KÖH 67081): A 092/16, 092/18, 095, 0101/11 és 0101/15 hrsz. ingatlanokon a kutatást egy út építése tette szükségessé, mely 6,5–13,5 m szélességben halad át a lelőhelyen, „L” alakban. A lelőhely felszínét 1–3 m relatív magasságú „dombok” tagolják, melyek tetejéről az intenzív mezőgazdasági művelés miatt a humusz egy része a „völgyek” felé erodálódott. A humuszréteg vastagsága emiatt 20 cm és 1,3 m között váltakozott. Az objektumok a lehumuszolt területen nagyjából egyenletesen oszlottak el. A feltárt terület 7207 m².

Az ásatás során 162 objektum került elő: 6 árok, 53 oszlopgödör és 103 gödör. Ezek közül 57 őskori, 7 késő bronzkori, 2 római császárkori, 15 újkori és 81 ismeretlen korú. Az ismeretlen korú objektumok többsége a késő bronzkori település oszlopszerkezetű házához tartozhatott, de ezek nem tartalmaztak leletanyagot. A késő bronzkori leletanyagot síkozott peremtöredékek és grafitozott külső felületű edények jellemezték. A többi „őskori” objektum is valószínűleg késő bronzkori, de ezek kerámiái csak általános bronzkori formákat és díszítéseket mutattak, pontosabb keltezésük mosás és restaurálás előtt után lesz lehetséges. A római császárkori leletanyagot korongolt sötétszürke és fekete, csillámos soványítású kerámia jellemzi. Ebből az időszakból származik az ásatás egyik kiemelkedő lelete, egy korinthuszi oszlop töredéke.

Kettes-dűlő II. (KÖH 67079): A lelőhely a községtől DK-re, kb. 3 km-re helyezkedik el, területe kb. 3 hektár. A 095 hrsz. ingatlanon feltárt terület 1212 m² volt, melyen 35 objektum került elő: 12 árok és 23 gödör. Ezek közül 14 római császárkori, 21 ismeretlen korú. A római császárkori leletanyagot korongolt sötétszürke és fekete, csillámos soványítású kerámia jellemzi. Ebből az időszakból származik az ásatás két kiemelkedő lelete,